

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania C.W.
od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji w Warszawie
o wysokość emerytury funkcjonariuszy służb mundurowych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 23 stycznia 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Poznaniu z dnia 27 czerwca 2024 r., sygn. akt III AUa 29/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

DS

UZASADNIENIE

Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie, decyzją z 30 listopada 2020 r. (znak [...]), na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r., poz. 708 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z 27 listopada 2020 r. ponownie ustalił wysokość emerytury C.W., od 1 stycznia 2021 r., na kwotę

1.522,41 zł, która po potrąceniu składki na ubezpieczenie zdrowotne i zaliczki na podatek dochodowy wyniosła 1.330,08 zł. Podstawę wymiaru świadczenia stanowiła kwota 5.937,09 zł. Łączna wysokość emerytury stanowiła 21,77% podstawy wymiaru i wyniosła 1.292,50 zł brutto. Do emerytury przysługiwał dodatek pielęgnacyjny w kwocie 229,91 zł.

Decyzją z 2 maja 2022 r. (znak [...]), Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, uzupełnił decyzję z 30 listopada 2020 r. w ten sposób, że ponownie ustalił wysokość emerytury C.W. od 1 listopada 2020 r., tj. od daty określonej w zobowiązaniu sądu na 1.522,41 zł, która po potrąceniu składki na ubezpieczenie zdrowotne i zaliczki na podatek dochodowy wyniosła 1.330,08 zł. Od 1 czerwca 2022 r. wysokość świadczenia, wraz z przysługującymi wzrostami i dodatkami wyniosła 1.698,05 zł (do wypłaty 1.568,31 zł).

Sąd Okręgowy w Poznaniu VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 25 listopada 2022 r. (sygn. akt VII U 2041/21), wydanym w sprawie C.W., z odwołań od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie, o wysokość emerytury funkcjonariuszy służb mundurowych: zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że stwierdził brak podstaw do ustalenia wysokości emerytury odwołującego, przy uwzględnieniu przepisów dotyczących zasad obliczania wysokości świadczenia dla osób pełniących służbę na rzecz totalitarnego państwa i ustalił odwołującemu od 1 listopada 2020 r. prawo do wysokości emerytury z pominięciem art. 15c ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (pkt 1 wyroku) oraz zasądził od organu emerytalno-

rentowego, na rzecz odwołującego, kwotę 360 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego (pkt 2 wyroku).

Na skutek apelacji organu emerytalno-rentowego, Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 27 czerwca 2024 r. (sygn. akt III AUa 29/23):

1. zmienił pkt 1 zaskarżonego wyroku i oddalił odwołania;
2. zmienił pkt 2 zaskarżonego wyroku i zasądził od odwołującego, na rzecz organu emerytalno-rentowego, kwotę 360 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.;
3. zasądził od odwołującego na rzecz organu emerytalno-rentowego, kwotę 480 zł, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.

Skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego wywiódł odwołujący, zaskarżając w całości wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, zarzucając obszernie opisanych w skardze kasacyjnej naruszenie szeregu przepisów prawa materialnego i procesowego, m.in. Konstytucji RP, ustawy zaopatrzeniowej, Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności czy Kodeksu postępowania cywilnego.

Wobec stawianych zarzutów, skarżący wniósł o:

1. przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania;
2. uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu;
3. zasądzenie od organu emerytalno-rentowego, na rzecz skarżącego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na oczywistą zasadność przedmiotowej skargi, skarżący wskazał, że istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do odpowiedzi na pytanie, czy uzasadnionym było obniżenie świadczenia emerytalnego odwołującego, a którego to podstaw organ emerytalno-rentowy upatrywał w zastosowaniu przepisu art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej. Zastosowanie powyżej wskazanych

przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym, było wynikiem z kolei zastosowania przepisu art. 13b tej ustawy, w świetle treści którego ustawodawca wskazał, że za służbę na rzecz totalitarnego państwa uznaje się służbę od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r., w cywilnych i wojskowych instytucjach oraz formacjach w tym przepisie wymienionych. Zatem zasadność niniejszej skargi kasacyjnej sprowadza się niewątpliwie – zdaniem skarżącego do tego, że Sąd Apelacyjny w Poznaniu, pozostając w oczywistej sprzeczności ze stanowiskiem wyrażonym w przywołanej w skardze kasacyjnej uchwale Sądu Najwyższego, dokonał literalnej wykładni przepisu art. 13b ustawy zaopatrzeniowej. Sąd II instancji nie dokonał weryfikacji czynności, podejmowanych w ramach pełnionej służby przez skarżącego, a jedynie określając przynależność strukturalną funkcjonariusza do konkretnej jednostki uznał, że pełnił on służbę na rzecz totalitarnego systemu.

Na zakończenie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący wskazał jeszcze na jedną z przesłanek, tj. na istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jednakże bez żadnego uzasadnienia wskazanej wyżej przesłanki przedsądu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego nie mogła zostać przyjęta do merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że

skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona skarżąca wskazała, że jest ona oczywiście uzasadniona - przywołana więc została przesłanka przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Zasugerowano także drugą z przesłanek przedsądu, określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., tj. potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie – pełnomocnik strony skarżącej nie uzasadnił jednak w ogóle swojego stanowiska w tym zakresie.

W pierwszej kolejności trzeba zauważyć, że błędny jest sam sposób sformułowania wniosku przez stronę skarżącą – co świadczy o jego bezpodstawności. Nie można bowiem twierdzić, że skarga jest oczywiście uzasadniona - co oznacza oczywistą bezzasadność zaskarżonego orzeczenia, a więc niewymagającą jakichkolwiek dociekań lub analiz, a jednocześnie wskazywać na istnienie potrzeby wykładni przepisów, czy też występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego - wymagających z natury rzeczy pogłębionych rozważań (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 17 lipca 2019 r., III CSK 148/19, LEX nr 2751796 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 577/17, LEX nr 2497710). Tego typu argumentacja, nawet w sytuacji podnoszenia jej w sposób „ewentualny”, podważa zasadność wniosku.

Myli się także pełnomocnik strony skarżącej, wskazując we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, że „nie jest celowym przytaczanie szerokiej argumentacji, która przez Skarżącego została przedstawiona w dalszej części uzasadnienia niniejszej skargi ...”. Ustawodawca konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy więc odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy, w ramach przedsądu, bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, powinno koncentrować się na wykazaniu, że takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Przechodząc do wskazanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej przesłanek przedsądu należy przypomnieć, że odwołanie się do oczywistej

zasadności skargi kasacyjnej wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że strona skarżąca musi wskazać, w czym (w jej ocenie) wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Strona skarżąca, powinna więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126 i z 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto, przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji, w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Takiej okoliczności strona skarżąca jednak nie przedstawiła – nie wykazała bowiem naruszenia przez Sąd odwoławczy (a tym bardziej naruszenia kwalifikowanego) wskazywanych przepisów prawa materialnego.

Natomiast odwołanie się do przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, Legalis nr 127030; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, Legalis nr 2701754 i z 9 września 2022 r., I CSK 1494/22, Legalis nr 2741242). Stronę skarżącą obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej, wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na

czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, LEX nr 570112 i z 29 września 2022 r. I CSK 3496/22, Legalis nr 2790349). Powołanie się na przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania przez stronę skarżącą, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania, w drodze stosownego jurydycznego wyводу, na czym owe wątpliwości polegają, a także że mają one poważny oraz rzeczywisty charakter i ich rozstrzygnięcie wiąże się z rozpatrywaną sprawą i jest istotne z punktu widzenia wyniku postępowania oraz publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Nie można także wykazywać istnienia rozbieżności w orzecznictwie, powołując się jedynie na odmiennosc wyrokowania, czy interpretowania prawa przez sądy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2003 r., I PK 577/02, OSNAPiUS 2003, Nr 15, poz. 1). Pełnomocnik strony skarżącej także w tym przypadku nie wykazał istnienia tej właśnie przesłanki przedsądu tym bardziej, że Sąd Najwyższy zajmował się już wykładnią art. 15c oraz art. 13b ustawy zaopatrzeniowej w uchwale w sprawie III UZP 1/20, czy też wyroku z 25 października 2023 r. wydanym w sprawie III USKP 39/23 (LEX nr 3619227) i stanowisko zawarte w tych judykatach nie wymaga ponownej wykładni.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

DS.

[SOP]

